

BARCELONA 2 MAIG 1890

Luis Marzantini

Copia fot. de M. Matorrodona.

LO PRIMER RELLOTJE

o 's pensin que vulga dir lo primer rellotje que va fabricarse... ni créguin tampoch per 'xó que no estiga enterat del origen é historia d' aquesta indispensable prenda qu' ha sufert tantas trasmudacions com fesomías ha presentat la rassa humana. De lo que jo 'ls vull parlar es del primer rellotje que vaig portar quan encara no havia complert quinz' anys.

Avuy, com que tot adelanta, los noys de quinz' anys ja están tips de portarne... lo nickel, aquest metall modern d' una baratura relativa, fa que, adulterat, 's pujan donar per quaranta rals, rellotjes que si be es vritat may marcan bè l' hora, proporcionan lo gust de poder ostentar un armillero de plaqué dorat al foch que passa al mitx dels d' or llegítim sense fer cap paper ridícul.

Ara anys, las tapas d' aquesta útil prenda eran d' or ó de plata y generalment per correspondrer á las exigencias dels que no volen gastar gayre, la tapa de sobre acostumava á ser de vidre, lo que proporcionava la ventatja de sebre l' hora més aviat qu' avuy en día.

Donchs jo, á quinz' anys, vaig estrenarne un d' or!.. era del meu pare y aprofitant la circumstancia d' anar lo gueto á vetllar á un malalt, vaig váldremen per' anar al Odeón á sentir á n' en Cazurro fer Catalina Howard; un drama terrorífich ja passat de moda y en 'l que aquell actor estava gran!... Que de llágrimas havia fet derramar ignocentment quan deya ab aquella entonació peculiar en èll y obrint las mans d' aquella manera; *¿No es verdad, Catalinaaaaa?*

Pero jo aquella nit no estava per la escena; portava un rellotje á la butxaca y alló 'm tenia abstret de tot altre objecte.

Las vegadas que vaig treurer mel no podrian pas contarse.. Passava un jove de la meva edat á la vora meu... apa... má á l' ermilla y rellotje á l' ayre; si haguès tingut d' anar á algun puesto no crech qu' haguès fet tart.

Pero lo bé era quan 'm topava ab alguna noya.... Qualsevol hauria dit que no comprenia lo joch esférich, pus 'm quedava encantat ab la vista fixa al horari fins qu' havia desaparecut la minyona.

Pero al fi havia de succehirme algun trastorn; aquell ficá y treurer havia de dar lo seu resultat y va ser que en un d' aquells *mete y saca* va caurem lo vidre fentse en deu mil micas, quedant jo groch com un mort... Al moment se 'm va presentar á la vista l' imatge del meu pare armat ab un bit de bou qu' era l' argument qu' empleava ab mí quan haviam d' envahonar algun asunto sério.

Pero... ja estava fet... y després de quedarme una estona mirant las micas de vidre primas com téls de sèba sobre las rajolas, vaig ficarme altra vegada la joya á la butxaca de l' ermilla, llensant un sospir profundo.

Váren passar algunas noyas y ja no vaig tenir esma de fer lo curro mirant l' hora qu' era... Lo dól era fresch y no estava d' humor.

Al cap d' un quart veig venir una róssa, vehina de casa que m' agradava molt y al ferme lo saludo ab una rialleta encisadora, vaig fer torná á sortir lo toro del *chiquero*.

Lo que va passar per mí, no puch esplicarho... las agulletas no hi eran y encara que de moment no vaig dar-me compte del motiu de la seva ausencia... als dos minuts va aclararsem l' enigma... Es clar, caminant las agulletas van topar ab lo forro de la butxaca anant á parar trencadas al fondo.

No vaig acabar pas de veurer la funció; trist y recelós de lo qu' havia de passarme, 'm vaig dirigir á casa abatut y ab lo rellotje y cadena á la butxaca dels pantalons perque no me 'l vegessen los de casa... allavors ja tenia la ventatja de poderlo posar de qualsevol manera.

Vaig ficarme al llit hont ja hi dormia lo meu germá després d' haver deixat lo rellotje tal com l' havia trovat en lo calaix de la calaixera.

Al día següent de bon dematí va entrar lo pare á la sala, ab la noticia de que lo malalt que venia de vetllar era mort.

Ditxós d' ell!... vaig pensar jo tapantme més ab la flassada y mentras lo meu germá 's vestia.

De moment sento obrir la calaixera.

'M va fer un salt lo cor com si haguès sigut de goma, y un suhor fret va recorrer tot lo meu individu.

Dos minuts de parada... vull dir de silenci.

De prompte sento passos que s' acostan al llit... 'm torna á fer un bot lo cor y ja posava las mans bè per demanar perdó, quan dirigintse lo meu pare al meu germá li diu: vina.

Surt lo xicot de l' arcoba y quan lo té al mitx de la sala, li pregunta:

—Que t' agradaria ser rellotger?

—Si que m' agradaria, contesta l' altre molt trem-pat.

Lo soroll d' una bofetada ab galons de sargento va repercutí á dins de l' arcoba hont jo feya d' espectador.

—Ja no hi tornaré may més! cridava l' infelis mentras á puntadas de peu en lo *recte* lo pare l' acompanyava fins á la punta del pis fentlo anar á estudi sense esmorsar.

—Pere... va dir-me 'l pare llavors á mí. Digas al senyor Juan, lo rellotger d' aqui al costat, que pugi aquest dematí sens falta.

—Esta bè, vaig respondrer jo, ja un xich més animat.

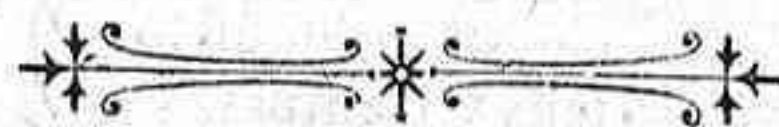
May se 'n va parlar més.

Després vaig sebre que la tarde anterior lo meu germá havia fet campana y lo xicot va creurer que lo meu pare 'l catxetejava per aquell motiu.

Pero perquè lo meu pare va pecar ab ell y no ab mí? Ara quan me 'n recordo, encara no m' ho se esplicar.

Rés... fenómenos intellectuals!...

SERRALLONGA.

¡LA CANSÓ DEL PELAT!

Per mes que treballi
sempre estich pelat;
per xó visch alegre
felís y trempat.

Arriva 'l dissapte,
y cobro 'l jornal
y al café faig próa
hont trobo 'ls companys;
juguém á manilla
dómino ó billar
y al cap de mitxa hora
no 'm queda ni un ral.

Per mes que treballi
sempre estich pelat;
per xó visch alegre
felís y trempat.

Si la ballo magre
la culpa 'n tinch jó.
Los vicis me matan...
las donas... y 'l joch...
Si fumo *cigalas*
las fumo d' *arrós*,
y 'ls amichs ja diuhen
que soch un ciclón.

Per mes que treballi
sempre estich pelat;
per xó visch alegre
felís y trempat.

Si pel carrè passo,
camino correns
perqué així 'm veig lliure
de molts contratemps;
per tot veig *inglesos*
perque á tothom déch,
y per tot me cridan:
Tú... que vè l' Inglés!

Per mes que treballi
sempre estich pelat;
per xó visch alegre
felís y trempat.

Soch un calavera
de noms y de fets.
De nits sempre corro;
conquistó angelets,
trobantme en mil *lances*
d' *honor*... pels carrés.
¡Oh!... Soch un Tenorio...
d' aquells mes valents!...

Per mes que treballi
sempre estich pelat;
per xó visch alegre
felís y trempat.

De lloguer de casa
no 'n pago pas may.
Ja tinch no sè quantas
causas criminals.
Per xó res m'apura
ni 'm dón mal de caps.
Qui no te vergonya
es un..., ja se sab.

Per mes que treballi
sempre estich pelat;
per xó visch alegre
felís y trempat.

J. CASANOVA V.

LO PRIMER DE MAIG DE 1890

EGONS com ho agafi la classe obrera será aquesta fetxa memorable en l' ordre social.

Varias son las etapas de redenciò del proletari, qu' esmaltan la vida del temps, y en totas ellas la humanitat ha adelantat un pas en la vía del progrès y en lo nivellament de classes.

Desde lo período prehistórich fins á la edat moderna, quantas fasses ha presentat la societat!... en vá lo despotisme ha volgut aturar la vertiginosa marxa del carro del progrès... en vá s'han aixecat catafalchs quedant xupadas las bayetas de la intransigencia ab la sanch de mils mártirs!... L' idea de redenciò sempre fixa en la memoria del esclau, com la vista del navegant ho está en la estrella polar qu' ha de durlo á bon salvament, ha trencat obstacles que semblavan insuperables, arribant á un punt en que una planuria inmensa y desembrassada, ha succehit als penyals escabrosos y plens d' escólls qu' obstruían lo pas al conquistador dels seus drets; dels drets del home, santificats y sellats ab la sanch del *Siervo-Dèu* sobre lo puig del Golghota.

La classe mitxa ha hagut de lluytar segles pera conquistar lo lloch qu' avuy ocupa, y gracias á sacrificis mil y á una noble tussunería castigada moltas vegadas ab luxó de crueltat per los que 's creyan tenir la prerrogativa de ser amos del mon, ha arribat á escalar la cúspide del edifici social.

Los *colors* de la sanch ja tots son iguals avuy, y al quart estat li toca ara empendrer ab vigor lo camí pera conseguir los mateixos ideals realisats per sos antecessors.

L' Absolutisme, l' orgull y la intransigencia, van á rebre un cop mortal lo día primer de Maig del any 1890. Lo proletari, no ja ab la pica á la má, ab la que derrocava murallas y esfondrava palaus, sinó ab lo ram d' oliva y ab lo llas de germanò, donará un altre pas envers lo compliment del seu credo: la fraternitat y la igualtat en tots los nats en la superficie de la terra!

L' oscurantisme rosegará impotent altra vegada, son carcomit céptre.

Ja las matronas romanas no fan tirar als estanys de sos jardins á las pobres esclavas del seu idiota orgull... ja los senyors de *horca* y *cuchillo*, no desfiorarán per *in eternam*, á castas doncellas pera tirarlas després envoltas en lo manto de la deshonra en brassos del prostituit proletari als peus del degradat altar. Ja en los *bateys* de las nostras hermosas Antillas ha deixat, per un may més, de ressonar lo degradòs fuét en las espatllas del caribe, robat per la civilisació als pits de la dona africana sortida de las mans del Criador, com los més encopetats reys de la terra.

Obrers!... un' altra hora d' evoluciò social ha sonat en lo curs dels segles!...

Ab pau y concordia, sense escándol ni extermini culliu lo fruyt que ha assahonat altra vegada lo temps.

L' hora de la redenciò total no es llunyana.

¡Igualtat y fraternitat per tots los àmbits del planeta!!

PEPET DEL HORT.

UN MAL-ENTÈS

—Digui á la Pepeta qu' avuy no puji, que tinch un nú.
—Potser ella li desfaría.
—Vuy dir un home nú.
—¡Ave Maria puríssima!

—Jordi... Qué li farías á n' aquesta bona mossa!
—Arreglarli 'l nás

—Que mira vosté?
—Y vostés que m' ensenyan?

—Jo que hi vist lo Judas quatre vegadas...
Ay pobre de mí!

MON PRIMER AMOR

QNZE cops de metall llensats per la campana de ma vila feyan tamborellas per l'espai, quan ma persona regularment respallada y pentinada, se dirigia envers una caseta emblanquinada de poch, situada un quart lluny de la vila ahont estich empatronat.

La nit era, poch més ó menos, igual á las que hi ha en la primera entrega de la majoria de las novelas; aixó vol dir qu'era més negra que las sotas dels capellans, áspre com un níspero vert, y horripilanta com los dramas que 's representavan en l'Odeón.

La lluna, com qu'era diumenje, feya festa. Las estrelles posavan més mala cara que 'ls fanals del passeig de Gracia. Uns núvols més lletjos que la majoria dels burots, se passejavan per las altas regions ahont encara no hi ha concejals.

Al compás d'una tonada qu'encara no está aquí de moda y que 'l vents' entretenia en xiular, mil fullas ballavan vertiginosament per los carrers y pe 'l camí que conduheix (y que jo seguia) á la caseta ocupada per ma ilusió... ma ditxa... ma alegría... ma esperança... mon consol... *vamos*, en una paraula, per má xicota, que dit siga de passada era mon primer amor (que me 'n recordi).

Aquesta es, com ja poden suposar, una nineta d'ulls de cel, cabells d'or, galtes de rosa, llábis de coral y tot alló que diuen los poetas y 'ls que pretenenserho.

La caseta qu'ella habita, ja he dit que está un quart lluny de la vila ahont vaig naixer; y es emblanquinada (la casa, no la vila) de fa poch temps. Ara sols falta dir que dita casa es un niu de poesia. Fértils camps de blat de moro, véssas y fayol y altres *grans petits*, la voltan com si volguessin abrassarla. Dos pallers ab sos corresponets barrets vells, s'alsan magestuosos devant de la porta, com si fossen dos gegants hidròpichs feut centinella.

Altres detalls propis de las masías adornan los voltans.

Cada nit, encara que plogués, al peu d'una finestra que dóna á un femer, ab l'ajuda d'una guitarra que li faltavan dugas cordas y li sobraven alguns reman-

dos, me desahogava cantant á m' *aymia* algun romanço de dos quartos.

Ella, si no tenia són, surtia á la finestra y allavors jo m'enfilava en una figuera que 'ns tapava de las rairadas indiscretas y desde allí matavam lo temps fins que la nyonya 'ns dominava.

¡Ab quina ánsia esperava jo sempre qu'arribés l'hora d'anar á veurer mon *adorat torment!* Torment dich, perque m'havían dit qu'un jove de Barcelona la rondava, y com que jo sense haverli faltat á la naturalesa ab rés va ferme pobre y lleig, y éll, segons deyan, era guapo y rich, me desesperava al contemplar ma extravagant figura. Jo ja havia notat (encara que lo que conto passava al pich de l'istiu) en ella certa fredor, y tenia ganas de coneixer á mon rival per dirni quatre de frescas.

La nit, que com he dit, me dirigia jo á casa de ella, portava en la butxaca dels pantalons, una pistola pera lo que pogués succehir.

Al arribar al devant dels dos pallers y quan sols me faltavan vint passos per arribar á la finestra de mos afanys, lo cor me feu un salt com si presentís alguna desgracia.

Donc duas passas més y ¡oh rabia!... un jove estava de peu dret en mitx del camp de fayo', mirant á la finestra de la Roseta.

Per més que la nit era molt fosca, vegí clarament que aquell jove portava levita y sombrero de copa.

Mil ideas á qual més horrorosa passáren per mon febrós cap, cegant mon enteniment; vaig perdre lo mon de vista y ni sé lo que després passá... sols sé que al arribar á casa estava més groch qu'una pesseta falsa, qu'havía perdut la guitarra, y que la pistola que portava estava descarregada...

Vaig fer llit dos mesos delirant continuament.

Al sentir los de casa que sempre parlava de la Roseta, d'un tiro, d'un senyor de Barcelona, de sanch y altrás meudencias, van anar á veurer si podian treurer l'aygua neta de tan estranyas paraulas, y sas indagacions van donar per resultat, que 'l senyor' que m'havía fet tanta pòr, era...

Un ninot de palla que 'l pare de la Roseta havia posat al mitj del camp per espantar als aucells que venian á menjarse 'l fayol.

Y jo, burro de mí, no vaig pararme en que 'ls pagesos catalans vigilan més la cullita que á las sevas fillas.

LLUIS MILLÀ.

VIOLA...?

Qui no vol pòs...

Tractante de *tú* comenso, encara que may t'hi he tractat; m'ho permet la poesia: (ja hosabs qu'ho permet... ¡sabant!) No estranyis, donchs, la franquesa ni qu'així 't parli... tan clá, pus sabrás qu'aquella A... *viola* (?) es sols deguda á la má d'un amich meu qu'es poeta; més ja ho veig; váres pensar

qu'era meva... y vinga broma y barrila y més enllá, y sense entendre ab l'assunto vas volguer anyadí al final uns versos tractant de *micos*...! (y á n' aquí present te faig que jo de monas y *micos*) per tot n'he vistos donar.

Y encara que la poesia á *Viola* no 'm pertany, sempre que á mí m'acomodi ó quan me passi pe 'l cap, dedicaré lo que vulgui á la *Viola* que tu sabs

(com ja has llegit tal vegada algo que li he dedicat), sense que las burlas, tonta! logrin ferme desdir may.

Tots los versos que jo escriga vagin ó nó dedicats, sempre las mateixas lletras portarán al cap de vall, ¡Crítica si, comensa ara pero no 'n critiquis cap que no dugui al peu impresa la firma:

RAMÓN BERTRÁN.

MEMORIAS D' UN BOLERO

CAPITUL XV.

La Petra 's fá sabatera;—cau malalt en Terçerilla—y protegit per sa filla,—obté un empleo en Cirera

I.

Tant punt l' arcalde vá veure
á la tundeijada Petra,
la reconegué de... etcetra
ja poden pensar de qué...

Recordant ditzas passadas
y esbahidas aventuras,
dolgut de tals desventuras
així 'l pegot li digué:

—Ja ho veus! ja ho veus, bona mozza!
un dia no 'm vares creure,
y mira com t' has de veure
gracias al teu poch cervell.

Personas d' upa volías
fugint dels homes de pega,
y avuy la sort te m' entrega
quan no aprofita ta pell.

Ahí, pot ben dirse qu' eras
sabata ribeteijada,
estreta y no esllenegada
per l' impuls de las passions,

Avuy... quina diferencia!
aná á ratalò no evitas
y per fer goig necessitas,
mitjas solas y talons.

No obstant, com que jo t' estimo,
si 'm promets no ser coqueta,
ab nyinyol, pega y boixeta
y 'l bitsega brunyidor,
puch tornarte igual que nova,
ja que ta sort me contrista,
¿de qué 'm valdria sè artista
pédibus, restaurador?

¡Apal cuyta, desideixat,
are estant tipa de mormas,
m' agradan las bonas formas,
contèstam, ¿vols viure ab mí?—

Y ella, ab una veu planyívola
posant las mans als palpissos,
va dirli—¡Si 'm venjas, Nissos,
ja desd' ara 't dich que sí!

—¡Te venjaré! Jo t' ho juro
pe 'l tirapéu que sempre also!
si acás á ton marit calso
li faré tan mal calsat,
qu' anirá coix als tres dias,
¡y anant coix, adeu piruetas!
ja no estará per..... brometas
ni dá escandols al vehinat!

II.

Com varem dir, feya temps
que buscava 'n Terçerilla,
un piset pera sortir
d' un compromís que tenia...

¿Sabèu qu' era? ja ho sabréu,
perque es precis qu' hos ho diga,
¡Estimava á una bolera
que fet un tonto 'l tenia.

Per fi va trobar un cau
de las que se 'n diu guardilla,
tan petit y tan estret
qu' un llit tant sols hi cabia.

Al principi, ¡quina gresca!
quin escándol que movían!
castanyolas y pandero
no estavan quiets, nit ni día.

Mes com bolero y bolera
es difícil que s' avingan
puig carregats de bolados
sols de bolas se refian,

nostre bolero una tarde
se trová per sa sort trista
molt carregat d' un bolero
que sols curan medicinas.

Al encararse ab un metje
qu' es home de molta xispa,
y que per los mals secrets
se coneix que 'n sab la prima.

—¿De qué feu? li preguntá.
— Jo, bolero,—Prou noticias.
A un bolero deuli bolas!
¡y li receptá unas... pndolas!

III.

Las botinas d' en Cirera
ja no podían anar,
los talons se li giravan
y eran totas un furat.

Quan un dia al demati
sent que truan: ¿Quí será!
—¿No viu aquí un tal Cirera?
pregunta un noy de dotse anys.

—Jo só ¿qué vols?—Vinch á durli
eixas botas que m' han dat
per vosté.—¿Quí?—Una senyora.
—¿Com li diuhen?—No ho sè pas!

y sense afegir paraulas
las emprengué escala avall
després de deixar á terra
un parell, lluent... flamant!

¡Ganga! esclamá 'l cancanista,
y sense volgué indagá
quí era la bona factora,
una se 'n fica al instant,

pero com que li costava,
pera ferla milló entrar,
dona un cop de peu á terra
y al donarlo, llensa un ¡ay!

vol aguantarse y no pot,
los ulls li surten del cap,
y fent l' última pirueta;
cau com un soch, desmayat.

Encastat en la plantilla,
dret hi havia un clau dinal
que com si fos una espasa
lo peu dret li atrevessá.

Vares surrar á la Petra
y la Petra s' ha venjat!
¡Qui la fássi que la págui!
¡Ja 't pots despedir del ball!

JOSEPH M.ª CODOLSA.

En lo número próxim acabaré lo capítul y
las Memorias d' un bolero.

TEATRO PRINCIPAL. — ESPAÑA

DALAGAT lo senyor Palencia sens dupte per l' éxit
extraordinari que ha tingut en quantas compa-
nyias s' ha representat la tan aplaudida sarzuela
Los sobrinos del Capitan Grant, concebí l' idea de
dar á coneixer una obra en la que 's presentessin si-
multáneament epissodis parecuts, y per tal pensament
buscá l' apoyo co-artístich del mestre Caballero, autor
de la inspirada música de la sarzuela esmentada.

En efecte, se van presentant á la vista del espectador
per medi d' un ingenios viatge, los edificis més notables
y costums regionals espanyolas, donant lloch á exhi-
birse luxós decorat que si bè no resulta sorprendent es
hasta cert punt digne d' admirarse.

Hem de confessar, ab tot, que ni lo senyor Palencia,
ni lo senyor Caballero, autors de la lletra y música res-
pectivament, han estat prou acertats, pus si bè en la
part relativa al primer s' hi observa una bonica forma
literaria, salvo petits lunars, está desprovist d' interés y
vis-cómica, ademès de ser bastant falsós los tipos y
molt convencionals, lo que dona motiu á que se fassi
pesat pera lo públich que no pot resistir sens cansanci
los tres llarchs actes que conté la obra.

Respecte al senyor Caballero, no més sobressurt la
sinfonia, unas preciosas sevillanas, jota y vals. Lo resto
de la obra resultá inferior á son estre musical.

Los autors foren cridats al final del primer acte y los
escenógrafos en algunas aparicions de decorat de lo se-
gon y tercer acte.

Volém creure que la precipitació ab que se déu ha-
ver executat l' espectacle, ha sigut la causa principal de
que lo decorat no estigués á la altura acreditada dels
reputats escenógrafos senyors Bussato y Bonardi y Chia,
pus si bè algunas decoracions revelan lo talent pictórich
d' aquets escenógrafos, com son «la plassa d' un poble
de Viscaya», «Catedral de Salamanca», «Porta de To-
ledo», «Plassa de Toros de Madrit», y «Pati de l' Alham-
bra», lo resto sembla pintat d' encárrech, no logrant l'
aplauso de las alturas apesar de ser decoracions ha-
lagadoras al públich per lo que representan.

Molt contribuí al desigual éxit, la casi desastrosa
execussió que obtingué la obra, pus á escepció del ve-
terano incomparable senyor García que estigué sobre-
natural, los demès actors arribaren hasta fastiguar
á la escullida concurrencia qu' omplenava lo teatro.

Las evolucions militars que s' han intercalat en lo
final per lo cos femeni, resultaren desprovistas per com-
plert de sal coreogrífica.

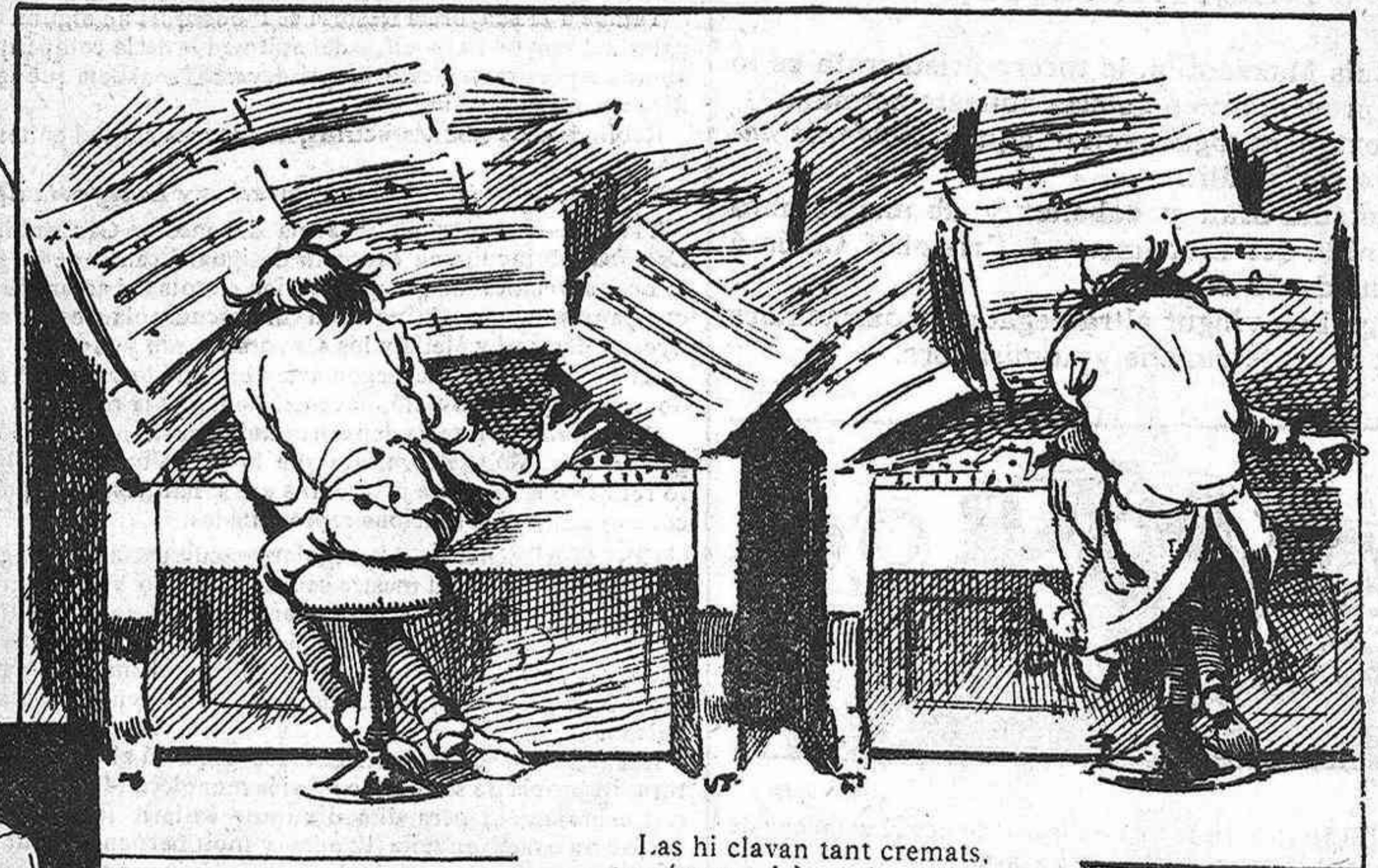
Ab tot, creyém que ab una racció bastant abundanta
de recortes, la obra *España* si bè no será un fortunón
pera cap Empresa, podrá sostenirse un quant temps en
los cartells de nostre Teatro Principal.

R. ESTANY.

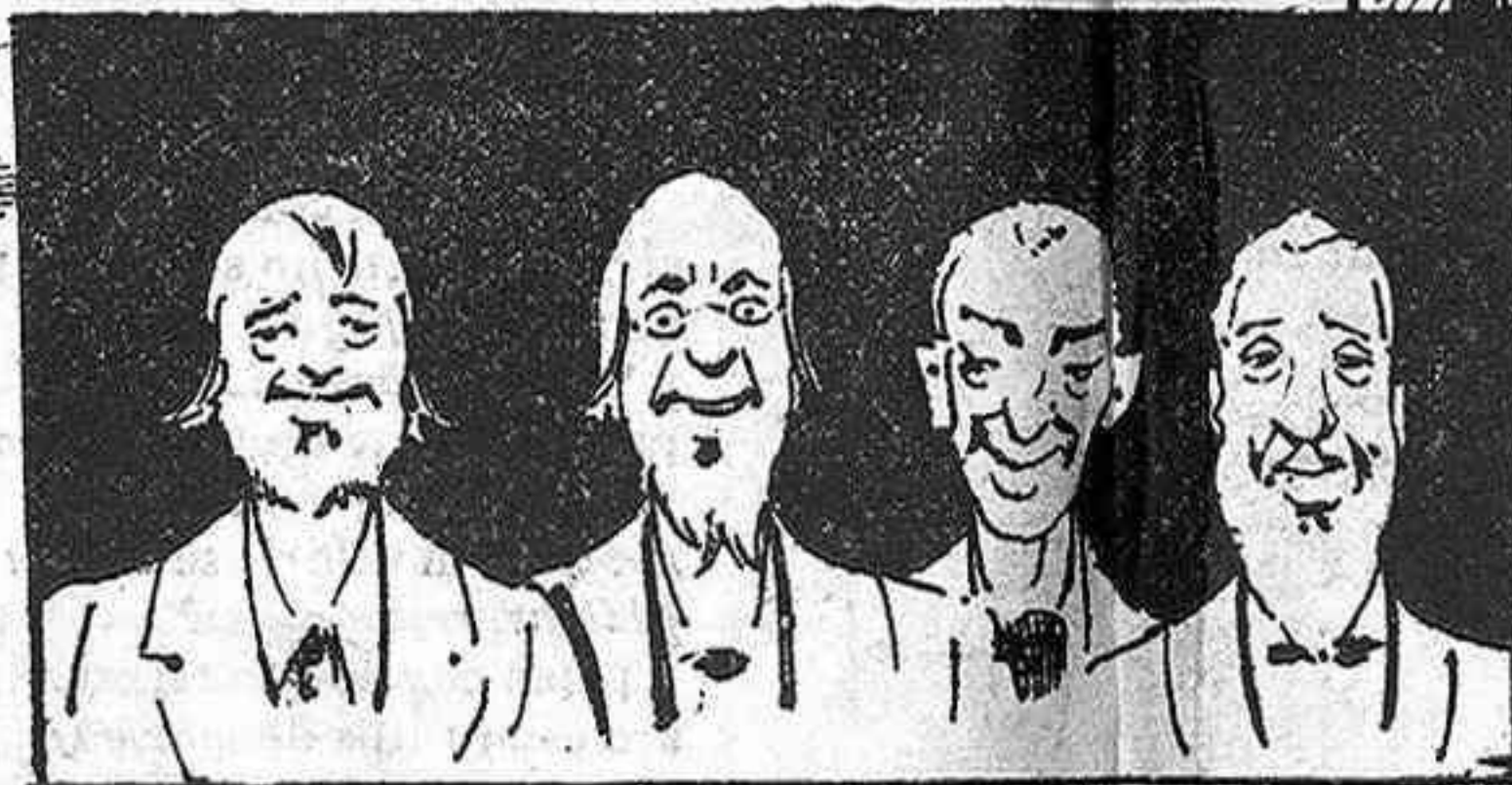

Trenta camàlichs en tant, ja hi van las solfas portant.

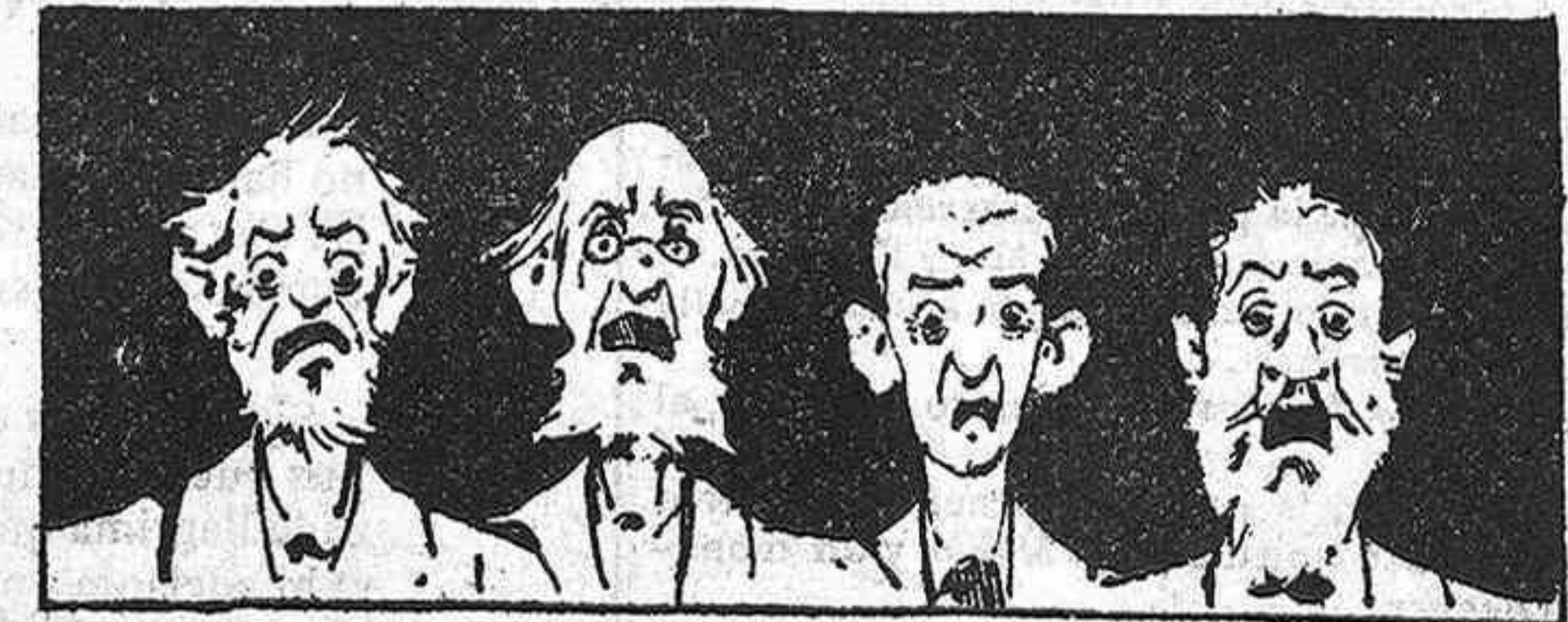
Per questió d' un mal entés, aquets dos s' han sulfurat, y á tocar s' han desafiats fins quedá un dels dos estés.

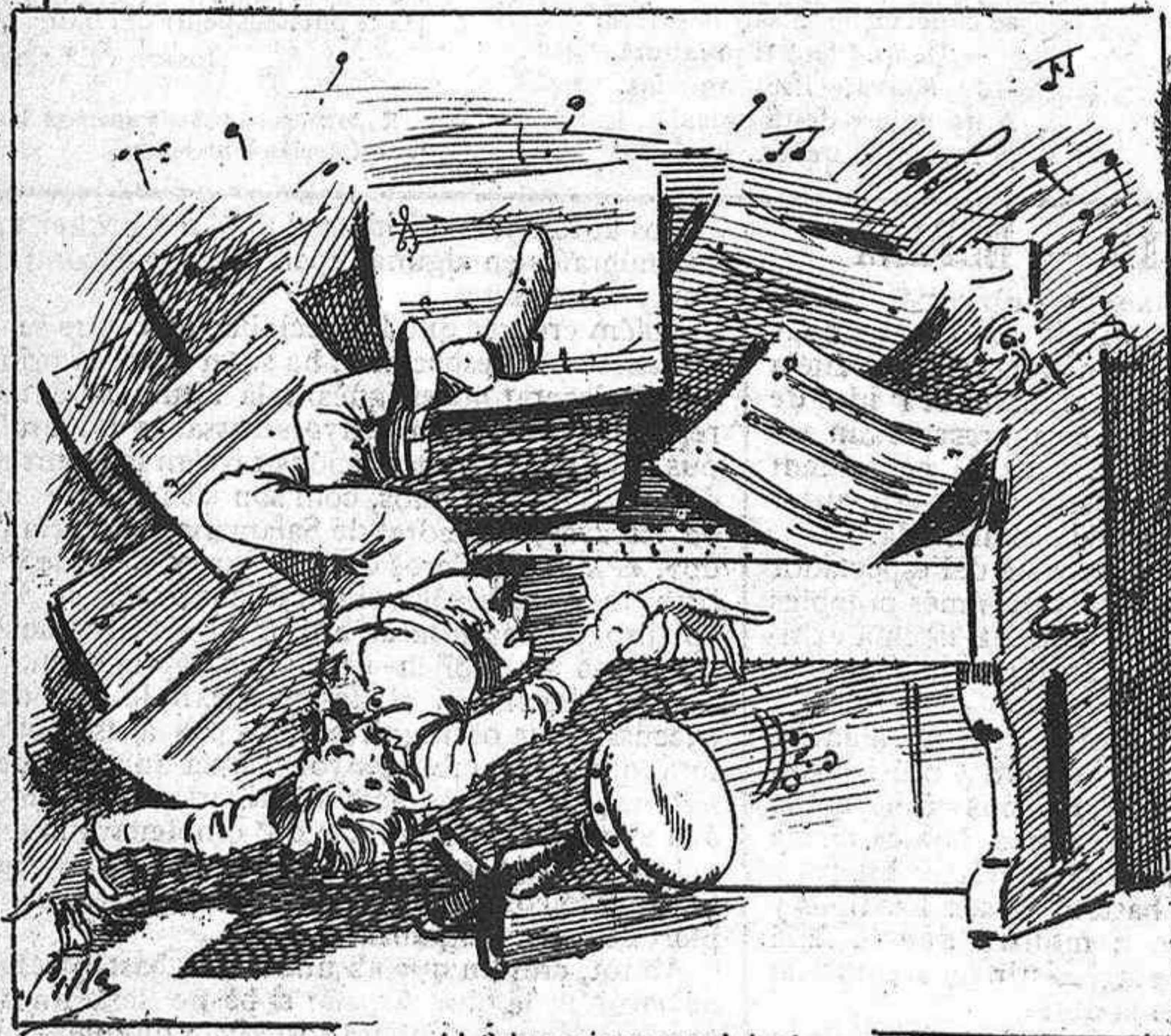
Las hi clavan tant cremats, que á pesar dels poch moments qu' están al piano assentats, tenen ja 'ls dos instruments casi del tot esbotsats.

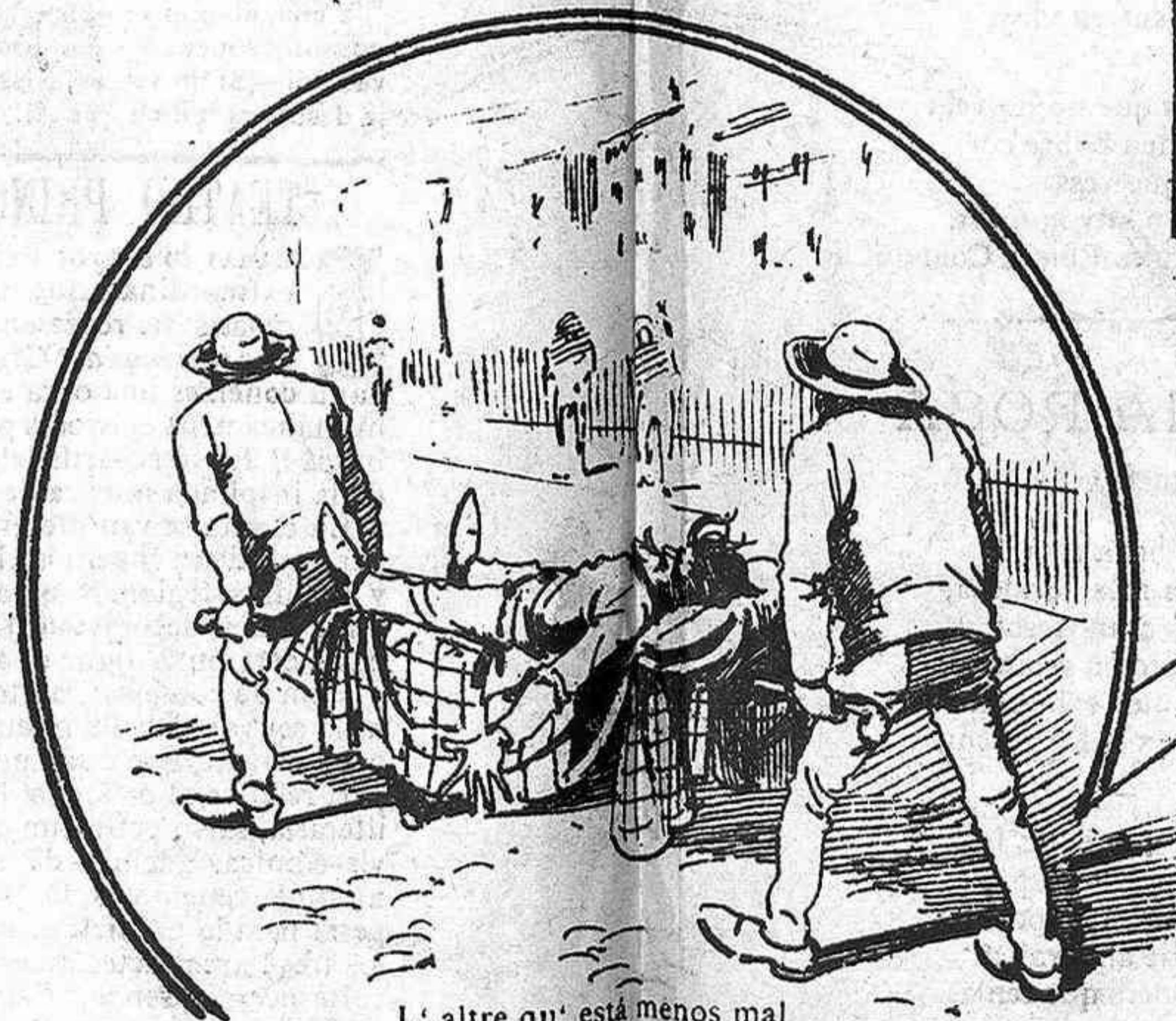
Los padrins al comensar

Los padrins al acabar.

Al sí ha caigut un dels dos de cap fins al peu del banch, atacat d' un bull de sanch tipich-armónich-seròs.

L' altre qu' está menos mal no arrivará á l' Hospital.

Aixordada fug la gent d' aquella Babel, corrent.

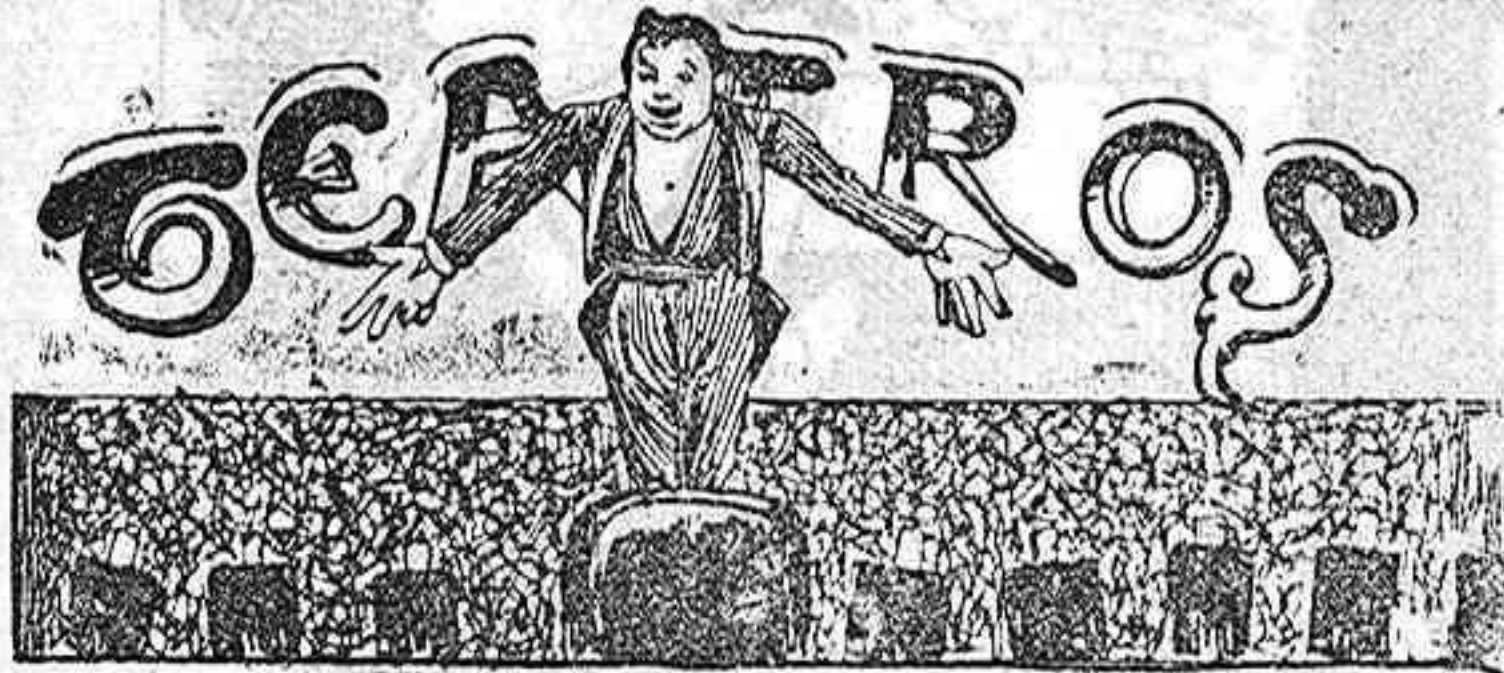
NOSTRE RETRATO

Lluís Mazzantini, lo torero aristócrata es lo que presentém en galería aquesta setmana.

Tot quant diguessim d' aquest *Andalús navarro* seria pálit.

Instruit, brau y caballer y ab una sombra que ni la del monument á Cristobal Colón á la sortida de Sol.

Siga ben vingut altra vegada á nostras llars hont tè tants amichs y admiradors.

PRINCIPAL.—De lo viatge *España*, lo nostre company de redacció R. Estany, ne fa revista apart.

Entre las muitas *decapitacions* sofertas posteriorment al estreno, s' hi conta la de las *sevillanas* que ab sens igual desastre cantá la senyora Bardo; tot lo paper de Joan Gari que ab tan poch acert no volgué *recortar* lo senyor Valero (R) y lo *cèlebre* coro dels romeros de S. Mús.

Ara la obra resulta més ajustada.

ROMEA.—Lo diumenje passat se doná la segona representació de *La Carcajada* distingintse notablement lo senyor Bonaplata y donantse la primera representació en dia festiu de *La dona honrada* de don Joseph Martí Folguera.

Lo dilluns tingué lloch lo benefici de la senyora Abella ab una numerosa concurrència.

Lo Monjo negre y *Cop de telas* agradaren com sempre, al distingit auditori.

Pera lo dilluns próxim 's parla del benefici del senyor Guimerá ab la aplaudida tragedia *Rey y Monjo* y un monòlech: *Lo mestre Olaguer*.

No faltarà concurrència.

CATALUNYA.—Satisfeta pot quedar la senyora Alverá de las demostracions afectuosas que rebé de nostre públich en la funció verificada lo dilluns últim y que la empresa destiná pera son benefici. Se representaren las bonicas comedias del senyor Pina, titoladas: *¡Valiente amigo!* *Las cuatro esquinas* y per final la del senyor Echegaray (*Miquel*) *En plena luna de miel*.

Respecte al mérit de las obras, poch debém dir per ser ja molt conegudas y sempre aplaudidas, á escepció de *¡Valiente amigo!* que com totas las del senyor Pina, se recomana per sos bonichs xistes y perfecte coneixement de la escena. Son argument resultá ser massa còpia de *El Forastero* obra del mateix autor.

En *Las cuatro esquinas* debutá la filla de la senyora Alverá habent obtingut molts y merescuts aplausos per lo desempenyo del personatge Estrella. Brillant porvenir augurém á la novella artista senyoreta Nestosa si persevera en l' estudi y al costat de tant notable profesora com es la seva mamá.

La beneficiada fou obsequiada ab un verdader *diluvion* de artístichs y luxosos regalos de tots los artístas y dependencias de la nombrosa companyia que ab tant éxit actúa en lo teatro. Ademés també 'n vejerem de varios particulars constantse entre ells: los de la senyora Delgado, senyors Far-

guell, Valero, Coll y Pujol, Montesinos (pare y fill), Ubach, redacció *Unión Artística*, etc., etc

També á la senyoreta Nestosa se l' obsequiá ab alguns regalos del senyor Farguell, y del apuntador de la companyia ab una espresiva dedicataria que deya: «El consuetu que agoniza á la actriz que nace.»

Rébin donchs abduas actrius, nostra mes cordial enhorabona.

Está enseijantse *Las niñas desenvueltas* y *La segunda tiple*

TIVOLI.—La preciosa sarzuela del mestre Gaztambide *Catalina*, obtingué una excusió desigual á causa de no ser lo nota *dramática* la que predomina en tots los actors de la companyia. Ab tot obtingueren merescuts aplausos las senyoras Mariscal y Mejía y los senyors Pinedo y Morón.

En l' aria corejada del segon acte obtingué lo senyor Pinedo una molt justa ovació, haventse demanat la repetició.

Pera dijous s' anuncia definitivament lo estreno de *La Virgen del Mar*. Molt celebrariam que la tal «Virgen» resultés lo refuji de la empresa ja que fins are s' han vist molt poch concorregudas las funcions representadas.

CIRCO-ALEGRIA.—Ab regular concurrència han tingut lloch los beneficis del mestre senyor Cabrero y de la agraciada tiple senyora Giorgio, donantse ab tal motiu representacions extraordinarias del notable arreglo del senyor Bray, *Cármén*. Los beneficiats se vejeren sumament agasatjats en justa compensació al talent artístich que posseheixen.

Además la nena Mercedes Cabrero declamá ab molta soltura, impropia de sa edat, lo preciós monòlech *Mercedes*, escrit espresament pera dita diminuta artista, logrant una verdadera ovació en tota l' obra y molt particularment en las *peleneras* que las cantá ab molta *sandunga* flamenca.

UN CÒMICH RETIRAT.

CANTARS

Las penas quan son contadas
no han mort may á cap mortal,
las que matan, son aquellas
que del cor no surten may.

Si ploras, fès que no ho vegi
pus que pe 'l meu pobre cor,
cada llágrima que vessas
l' hi adelanta un any la mort.

JAUME ROIG Y CORDOMÍ.

¡ UNA ROSA

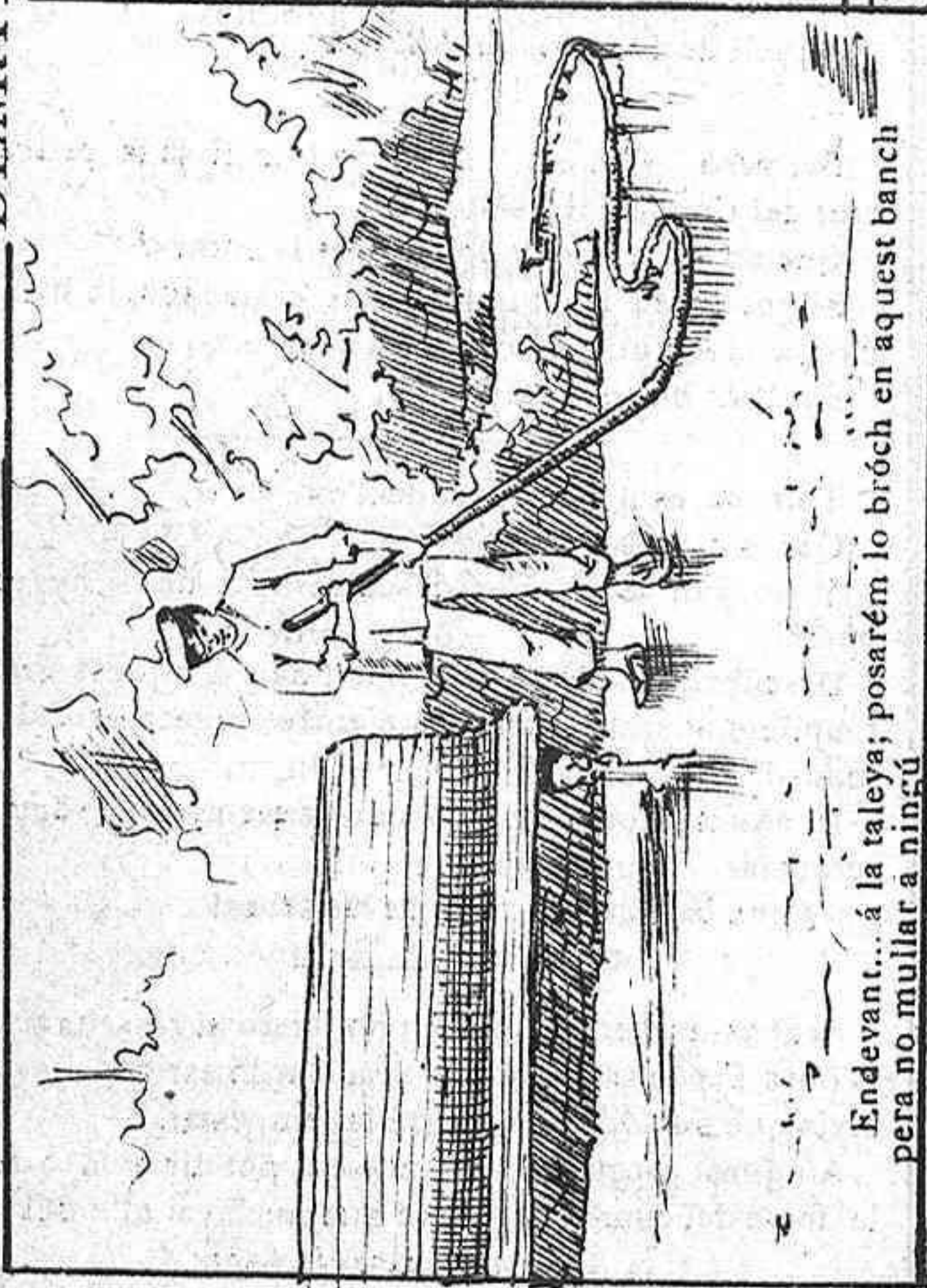
AHIR Y AVUY

Eras ahir, bella rosa,
de las flors la més hermosa,
dotada d' un gran tesor;
puig que ta aroma aspirava
y ab ays d' amor exhalava
tots los sospirs del meu cor.

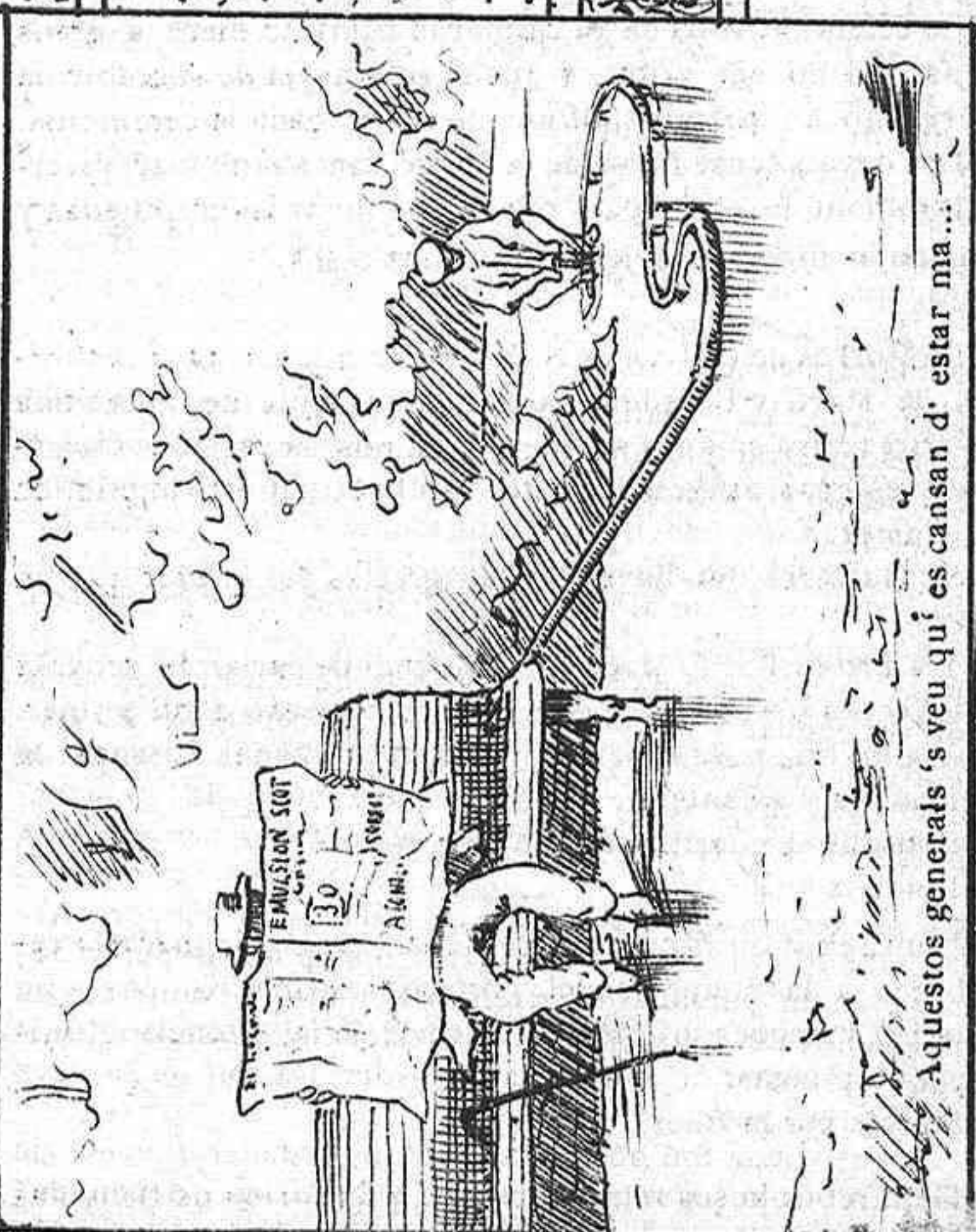
Pero avuy que ja tas fullas
no mes son frèdas despullas
que lo vent se va emportant,
no vals lo que ahir valías
ja que 'ls poders que tenías
lo temps los ha anat matant.

J. PRATS NAYACH.

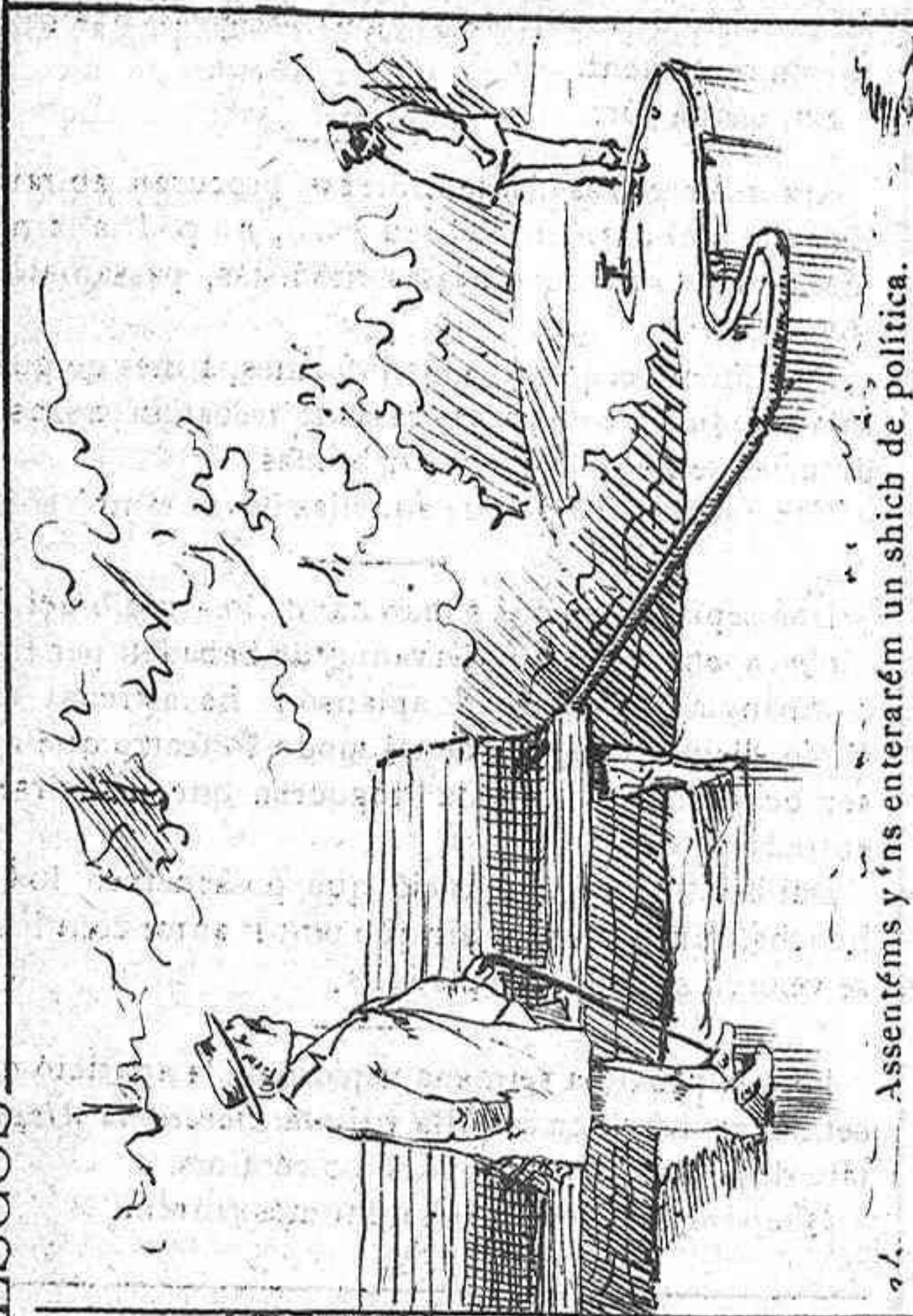
DEMATINS FRESCOS

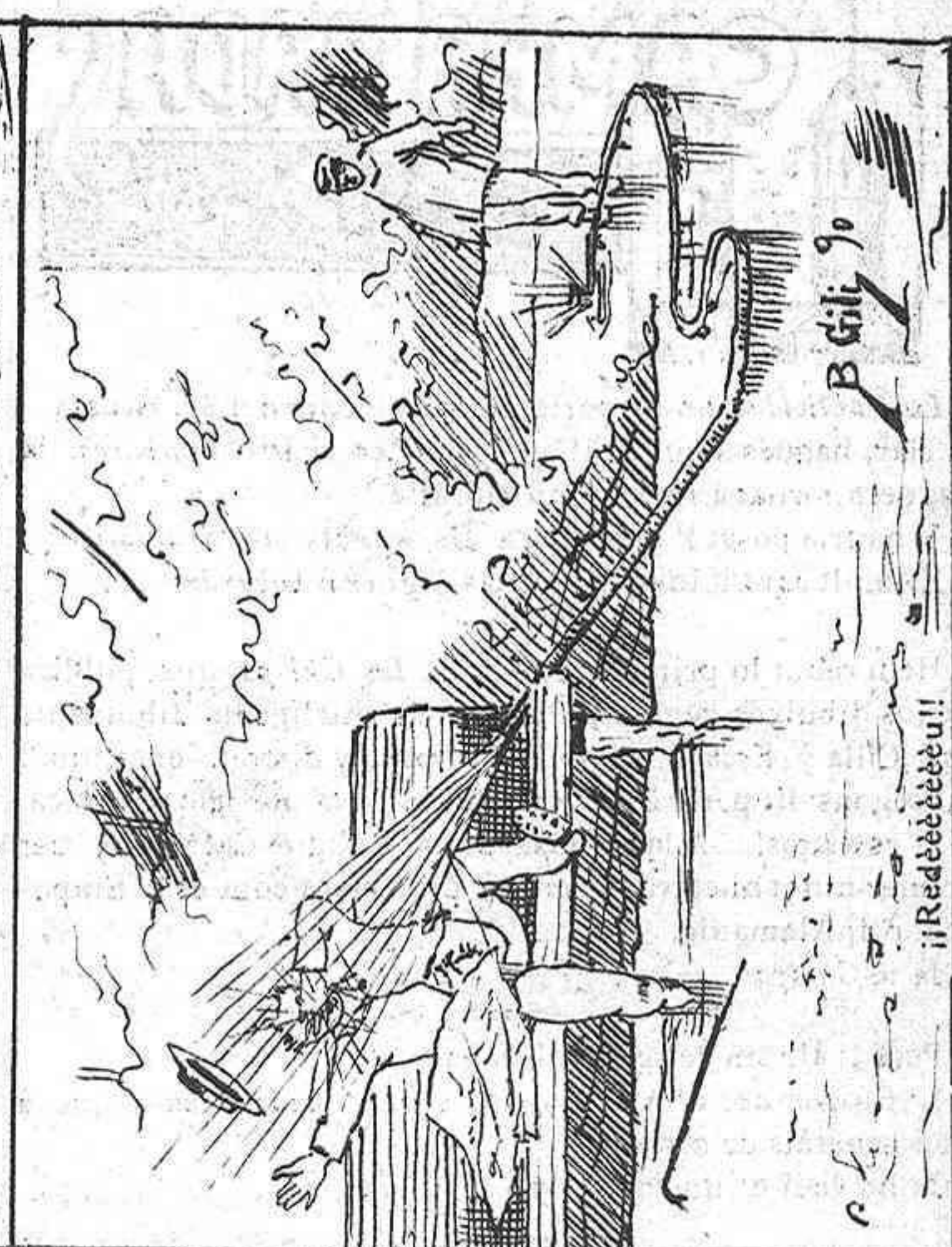
Endavant... á la taleya; posarém lo bróch en aquest banchi pera no mullar a ningú

Aquestos generals 's veu qu' es cansan d' estar ma...

Assentéms y 'ns enterarém un shich de política.

B Gil 9º

¡¡Reddèttèttè!!

La Publicidad no ha parlat de la comedia del Sr. Brossa... es clar, hagués sigut de l' autor de *Los cuatro tambores*, ja haguera tornat á retreurer á Moratín.

Y hauria posat l' obra hasta als nuvols *melodramàtics*. Es molt *cayo* l' inventor de las *higueras cobardes*...

Hem rebut lo primer número de *La Chispa* que publica varios dibuixos deguts al llápis dels intel·ligents dibuixants Srs. Cilla y Escaler y un text *ameno* y distret, encaminat tot segons dic periódich á la defensa de la Religió Catòlica.

Ja es xistòs!... A la defensa de la Religió Catòlica y per primer ninot hi clava un *mestre* protestant com es l' Emperador d' Alemanya.

Ja tèn *Chispa!*

Pera l' àlbum del general Daban:

L' Emperador d' Alemanya ha separat *nada menos* que á nou generals de divisió.

Ja ho veu? d' un cop, nou á la *cassola*.

S' estava celebrant en *Roa* la festa de la Verge de la Vega ab un plé á vessar, quan á un borratxo se li va ocrorrer cridar que l' ermita s' enfoncava.

Al sentir aixó va promouers una confusió espantosa tirantse un pobre capellá desde dalt lo *cór* y quedant sense esperansas de vida,

Lo celebrant volia en vá calmar lo tumulto dient á grans veus que no era vritat, y que si acás havia de succehir, la Verge no ho permitiria fins que fos acabada la ceremonia.

Los devots sense fiarse de la Verge van abandonar precipitadament lo sant local rebent y donant las trepitjadas y empentas indispensables en aquestos casos.

'N Morros de l' *Arch de S. Martí* diu que *La dona honrada*, de Martí y Folguera haguera sigut molt mes aplaudida en altre teatro en hont agradessin menos las passións violentas y escenas exageradas á que tan habituat está lo públich de *Romea*.

'N Guimerá deu haver pensat: gracias per la part que 'm toca.

Y á propòsit, Sr. Morros; quan hagi de parlar de senyors y senyoras fassi lo favor de fer constar lo sexo dèbil primer.

Ara no ho prengui perque li volguém donar llissons de delicadesa y galanteria.

Deu nos 'n quart... pero fa lleig, home!

Hem rebut un llibret que conté la *Necrologia literaria* celebrada á la memoria del profesor normal D. Joaquim Montoy y Escuer fundador y director de la «Escuela Municipal ampliada».

Mercés per la finesa.

Hem rebut lo segon número de *La Baylarina* de Banyolas que en rès desdiu del primer. Conté un text escullit y agradables dibuixos.

Per lo que pogués succehir, hem adelantat d' un dia la publicació del present número y al mateix temps hem fet provisió de monjetas y noyas de barril d' aquellas que miran malament.

Eh, quina pòr?

Ara qu' algunas classes obreras procuran ab tanta justicia p' el mellorament del seu estat, no podria també reglamentarse lo ram de oficialas modistas, passamaneras, sastresses, &!

Ho dihém perque, segons informes, á més de guanyar un salari reduhit, en algunas casas s' treballan horas extraordinarias sense que sigan retribuïdas.

Con que *espavilarse* que aquellas noyas també son de Deu.

Dos representacions s' han dat de lo arreglo del Sr. Bray *Cármén* en lo teatro Cervantes de Sabadell per la mateixa companyia que ab tant d' aplauso l' ha estrenat en nostre Circo Alegria, omplint de tal modo lo teatro que á pesar de ser de grandiosa cabuda tingueren que tornarse moltes entradas.

Dat la cultura é ilustració que posseheixen loa sabadellenchs, inútil creyém dir que tant l' autor com los artistas se vejeren sumament aplaudits.

Pera la próxima setmana 's parla de la aparició d' un nou setmanari escrit en castellá y titolat *Barcelona Alegre*; constará de 8 páginas y 's vendrá á 5 céntims.

Que vingi!... Com més serém més riurém.

Repichs

Si qui llegeix lo poema *Judas* peca, 'l que l' ha privat, bè l' ha de haver llegit.

Y si l' ha llegit, bè ha pecat...

Ara, ara voldria veurer á n' en *Quim* com ho aclara aixó. Aquell de *L' ocasió fa 'l lladre*.

Bè, pero... Quí era 'l que feya fonadissa la pedra del carrer del Conde del Asalto?

Que no se 'n poden donar detalls encara?

Si tot lo de la ciutat es dels ciutadans, jo hi tinch una part, y crech que m' interessa saberho.

Ey... m' ho sembla.

Tomasa, es un compost de Tom y asa.

Quins caps... d' *alsina!*

Y no van fer aquest descobriment fins á haver alsat lo porrò?

Descubrir que las tres lletras finals d' aquest nom forman l' epíteto ab que van ser batejats los redactors del nou romanço!...

D' aquesta feta no haurán de pagar mes que deu rals cada setmana.

¡Quina baixa en lo préu de las sébas!

Segons un periódich molt noticiero al ressenyar l' éxit de la obra *Espanya* diu que la Sra. Bardo estigué acertada, sent aixis que sigué la brújula de la tempestat.

A aquest gacetiller si bé no se li pot dir á lo que «obliga la forsa del consonant» li vé que ni clavat alló del Tenorio.

*Si es broma puede pasar,
mas á tal extremo llegada....*

UN CAS

COMPANYS D' INFANCIA

ASTUCIA

La Pepa, la Valentina,
la Gertrudis, la Antonieta,
la Paula, la Francisqueta,
la Miquela, la Magina,
la Pilar, la Sinforosa,
la Lola, la Timotea,
la Marta, la Dorotea,
la Semproniana, la Rosa,
la Ramona, la Conchita,
l' Angeleta, la Clotilde,
la Rosita, la Matilde,
la Margarida, la Rita,
l' Adela, la Serafina,
la Brígida, la Filomena,
l' Elvira, la Magdalena,
l' Enrica, la Carolina;
sens cap mica de pietat
y sens exceptuarne una,
han tingut la gran fortuna
d' haberme carbaissejat.

AMADEO.

A MÓN AMICH, J. MIQUEL MILLÁN

Quan eram petits, jugavam
com si fossim dos germans;
may per res nos barallavam,
sempre estavam tants á tants.

Per lo que volia l' un,
passava l' altre també;
no teníam may cap punt;
sempre 'ns aveníam bè.

Allavors que no teníam
casi gens d' enteniment,
sempre 'ls dos aveníam
sens' mostrar resentiment.

Y ara que tots dos tenim
ja la edat mes avansada,
no parlém, que no renyím
bó y clavantnos garrotada.

S. FÁBREGAS CASANOVAS.

¿Qué dius? que si t' enfadavas
de casa teva 'm treurías
y segons per lo que fòs
fins á còssas t' hi farías?

Tal revelació t' estimo
molt mes del que 't pots pensá;
llástima no endevinarne
com te podré fe enfadá.

En trobantho, desseguida,
procuraré fer tal cosa...
Potser si 't diguès qu' ets lletja?
Pero cá; si ets tan hermosa!

Vaja, está vist; no podré
lográ 'l que m' agradaría,
mes si per sort ho trovava
jo 't juro, hermosa María,
que prompte 't feya enfadá,
per la rahó molt sencilla
d' esprimentar si ab la còssa...
t' veyá las pantorrillas.

J. ABRIL VIRGILI.

NOTICIAS MARITIMAS

Lo gran remolcador «España» que va venir pera salvar
al «Santa Creu» capitá Palencia, en lo Golf de las Co-
medias, va rompre lo primer dia los cables sens lograr
posarlo á flote.

La concurrencia que presenciava las maniobras va
ser numerosa. La tripulació exceptuant lo *nostramo*
García; va fer poca cosa pera lo bon éxit de l' operació.
La música de bordo, á part d' una jota y un wals, poch
afortunada; tampoch va agradar gayre lo abigarrat dels
colors de las cambras del barco.—Va fer mal efecte lo
mascarón de proa figurant Joan Garí.

Las probas del segon dia váren ser algo més afortu-
nadas.

Lo remolcador va apareixer ab los masteleros arriats
y lo vauprés abordat. La concurrencia, escamada, va
ser menos. Lo barco encallat va somourers una mica.

Lo Joan Garí 's devía ofegar perque ja no 's veyá en
lo seu lloch.

Veurém com seguirán los treballs.

'S tèm un gran siniestro.

Lo vapor «Municipalitat» capitá Mas y A. está co-
rrent un horrorós temporal en lo golf de Sant Jaume,
cantó del carrer de la Ciutat.

Lo Sr. Mas y A. ab la má en lo timò y l' ull á las
mans y butxacas de la tripulació, procura salvar los
escolls y presentar la mura al huracá mal intencionat
que bufa de la part de La Fontanella, filant á algun
mestre que tracta de agafarli la canya per darrera ab l'
intenció de ferli dá alguna guinyada que 'l tiri á las
rocas.

Un gat de mar *fort* fill de Martorell que hi ha á bor-
do, no fa més que ficarse entre camas de la tripulació
impedint la maniobra.

Lo xubasco de comptes y facturas que baixa del cel
es tan copiós que 's tem acabin ab la paciencia del ca-
pitá.

A última hora las bombas treballavan pera contenir
una veu d' aygua *Melgaresca* que s' ha descubert en lo
sollado y cantó del C. del Asalto.

A l' horisont 's veu la negra silueta del baluart de las
Pussas y del T. Principal que lo capitá no pert de vista.

Per entre la bruma y á favor de l' *ullera del capitá* 's
distingeixen molts bultos informes qu' amenassan al
combatut bastiment.

Deu porti la nau á port.

PÉRDUAS

De Sampedor han desaparecut alguns fabricants
ignorantse son paradero.

La classe, consternada, suplica á qui 'ls trobi, que
los acompanyi á dita vila que tal volta las familias in-
teressadas dónguin alguna cosa de trobas.

ESPECTACLES

TEATRO INTERNACIONAL.—Gran funció pera
lo día primer de Maig de 1890.

1.º La tragi-comedia en un acte de *trascendencia* es-
crita per varias societats obreras y dedicada á la colonia
burguesa de tot lo planeta.

Los que van dalt que vagin baix.

Estrenada ab tot l' aparato que requereix son nota-
ble argument.

2.º La pessa de circunstancias deguda á una colla
de plomas de cap d' ala:

A espavilarse tocan

ó

ja os ho dirán de missas.

Entrada de franch.

'S repartirá lo que siga necessari.

A las: 8 horas.

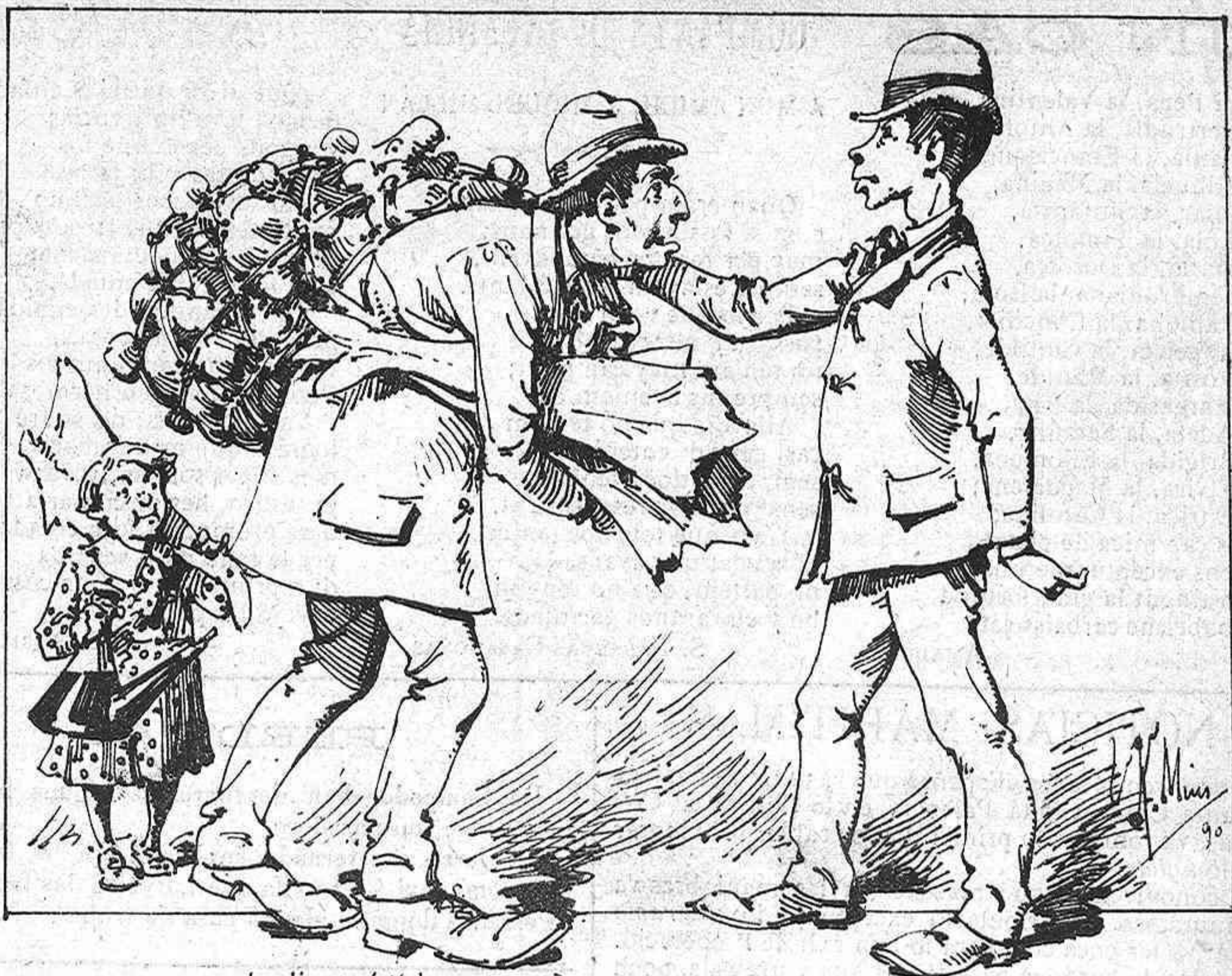
CORRESPONDENCIA

Anirá; Sastret de Palafrugell, Pep Maria, C. Titella, Enrich Petit.
Anirá algo de; Pau P., Enriqueta, Ramon Ojeda Lopez, Jaume Vi-
lageliu, Loris Melikoff, Un Inglés, Sacas.

E. Calls: Anirá, estisorat.--E. Magarrinya y Companys: Aixó han
de dirho als del Pregoner.--Angel Custodi Massa sentiment, massa re-
peticions, massa llarch y massa defectuós. Dispensi.--J. S. Y. No 'ns
fa lo pés.--R. O. L. Home, ho fa massa malament .. miri que de's pés
dirne pahuets...--Rufina, Anirá, Vosté no sab lo valor dels sellos ó té
massa diners. ¿Qué no va pesar lo plech? Miris que s' hi hu envia
anotant qu' es per originals de impremta pagarà una bicoca.--J. B.
Siserol. No ja volém publicar... no 'ns ha fet lo perquè --Ramón Fá-
bregas. Anirá ¿Qué tindrà? Lo demés es massa llarch.--Gegant moro:
Lo seu article está ben cuynat pero la minyona va descuidarse de ti-
rarhi sal --J. Roig y Cordomi. La tindrà á la Redacció --Aristis Mi-
quis. ¿Qué vol que li contestém si ho ha fet milló que l' autor?--E. Pau
Virol y C.º Escollit no es pas timat lo que vosté envia? No estranyi la
pregunta puig com veyém que tot ho firma ab pseudonim diferent.

S' han rebut 12 composicions més que no 'ns agradan

HOME PREVINGUT.....

—Jordi, ¿qui t' ha carregat?
 —Veurás... no vuy que m' agafin ab alló al ventre...
 camina Peret.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA-CONVERSA

(Entre mestresa y criada)

—Escolta, Marieta.
 —Digui, senyora.
 —Ves á casa 'l total y porta primados.
 —Ja sab qu' ara es més primera qu' antes.
 —Bueno, no hi fa rés, mentres sigui més segona que 'l d' altrás vegadas...
 —¿Que vol que 'n porti gayre?
 —Ja ho sabs, la mateixa quantitat de sempre.

F. GARCIA Y A.

PROBLEMA

Descompondrer lo número 1849 en quatre cantitats, que sumadas, restadas, multiplicadas y divididas per quatre números diferents cada cantitat, dónguin lo mateix resultat.

M. SANSAR Y C.ª

XARADA

Un número veurás tú
 ab hu;
 una lletra sols me dona
 segona;
 especie invertida n' es
 la tres;
 y si vols saber lo qu' es,
 cavilant sols una estona,
 veurás que porta la dona
 la prima, segona y tres.

MET-GUIXARR.

TRENCA - CAPS

F. Odón
 Avila.

Formar ab aquestas lletras lo nom y apellido d' un reputat actor,

SACAS.

ANAGRAMA

El tren anava avansant y un total que passejava per la tot no 's adonava del mónstruo qu' en un instant y sens darli temps per rés, va partirlo en deu mil trossos, y van anar los seus ossos á un hora distant ó mes.

AMADEC

LOGOGRIFO NUMERIC

- 9.—Vocal.
- 7 5.—Animal.
- 1 7 6.—Capacitat.
- 5 9 8 3.—Riu d' Europa.
- 4 3 8 6 9.—Célebre poeta.
- 6 7 2 9 4 7.—Ciutat espanyola.
- 0 5 6 9 2 2 3.—Id. Id.
- 1 3 2 2 0 1 7 5.—En Espanya.
- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Polítich modern.
- 3 8 1 9 2 0 6 3.—Nom de dona.
- 1 3 2 2 0 6 3.—Comestible.
- 1 3 5 6 7 8.—Nom d' home.
- 6 3 4 9 7.—Id. id.
- 2 7 2 3.—Nom de dona.
- 5 7 8.—Necessitat corporal.
- 2 3.—Nota musical.
- 1.—Consonant.

LORIS MELIKOFF.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada.—Do lo-res.
 Intrínquilis.—Milans.
 Endevinalla.—La lletra E.
 Trenca-caps.—C ordoba.
 S A ntander.
 Ma D rid.
 Sev I lla.
 Jere Z.

Problema.—48 6=54
 60-6=54
 9x6=54
 324:6=54

441

Logogrifo numéric.—Abril.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSIRAT Y LITERARI
 Preus de subscripció:

Espanya y Portugal, trimestre. 1'50 ptas.
 Cuba y Puerto Rico id. 2 "
 Extranjer 2'50 "

NOTA—Tota reclamació podrá dirigirse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Pau, n.º 56.
 LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Pau, 56.—Barña